

Świadczenia rodzinne

- Komentarz
- Odpowiedzi na pytania
- Wzory dokumentów
- Akty prawne

ABC

a Wolters Kluwer business

Magdalena **Januszewska**
Bartłomiej **Mazurkiewicz**

BIBLIOTEKA
POMOCY
SPOŁECZNEJ

Świadczenia rodzinne

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Warszawa 2014

ABC

a Wolters Kluwer business

1

Tekst pochodzi z Serwisu Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Stan prawny na 15 września 2014 r.

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Ewa Fonkowiec

Redaktor merytoryczny

Izabela Baranowska

Sylwia Golaś-Olszak

Łamanie

JustLuk Łukasz Drzewiecki, Justyna Szumiel, Krzysztof Drzewiecki

Projekt okładki i stron tytułowych

Studio Kozak

Ilustracja na okładce

© *iStockphoto.com/mstay*

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄZKI

© Copyright by

Wolters Kluwer SA, 2014

ISBN: 978-83-264-3496-9

Wydane przez:

Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Część I KOMENTARZ

Rozdział 1

Przyjmowanie wniosku o świadczenia rodzinne	15
1.1. Wnioski o świadczenia rodzinne	15
1.1.1. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka („becikowe”)	15
1.1.2. Wniosek o zapomogę wypłacaną przez gminy	17
1.1.3. Wniosek o zasiłek rodzinny	18
1.1.3.1. Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	22
1.1.3.2. Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	22
1.1.3.3. Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	23
1.1.3.4. Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	24
1.1.3.5. Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	24
1.1.3.6. Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	25
1.1.3.7. Dodatek z podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	25
1.1.4. Wniosek o zasiłek pielęgnacyjny	26
1.1.5. Wniosek o specjalny zasiłek opiekuńczy	26
1.1.6. Wniosek o świadczenie pielęgnacyjne	28
1.1.7. Dodatkowe dokumenty niewymienione w u.ś.r. ani r.ś.r.	29
1.2. Gromadzenie dokumentów	29
1.2.1. Wezwanie do uzupełnienia braków lub poprawienia wniosku	30

1.2.2. Zbieranie materiału dowodowego przez organ we własnym zakresie	30
1.3. Terminy składania i rozpatrywania wniosków	31
1.3.1. Wnioski na nowy okres zasiłkowy	31
1.3.2. Wnioski o świadczenia jednorazowe	32
1.3.3. Wniosek o świadczenia uzależnione od niepełnosprawności	33
1.3.4. Termin rozpatrzenia wniosku	33
1.4. Podsumowanie	34

Rozdział 2

Dochód z roku bazowego – ustalenie dochodu rodziny... w związku

z nadejściem nowego okresu zasiłkowego	35
2.1. Stan prawny	35
2.2. Dochód rodziny i dochód członka rodziny	36
2.3. Kryterium dochodowe	40
2.4. Utrata dochodu	41
2.4.1. Urlop wychowawczy	42
2.4.2. Bezrobocie	43
2.4.3. Zatrudnienie	43
2.4.4. Świadczenia emerytalno-rentowe	44
2.4.5. Działalność gospodarcza	44
2.4.6. Zasiłek chorobowy, macierzyński	46
2.4.7. Alimenty	46
2.4.8. Wyliczenie dochodu utraconego	47
2.5. Dochód uzyskany	48
2.5.1. Zakończenie urlopu wychowawczego	48
2.5.2. Zasiłek dla bezrobotnych	48
2.5.3. Zatrudnienie	49
2.5.4. Świadczenia emerytalno-rentowe	49
2.5.5. Działalność gospodarcza	50
2.5.6. Zasiłek chorobowy, zasiłek macierzyński	51
2.5.7. Wyliczenie dochodu uzyskanego	51
2.6. Podsumowanie	52

Rozdział 3

Zasady postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych...

a koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego	53
3.1. Obowiązujące uwarunkowania prawne	53
3.2. Zakres przedmiotowy świadczeń rodzinnych podlegających koordynacji	54

3.2.1. Uwagi ogólne	54
3.2.2. Brak koordynacji a sprawa uprawnień do świadczeń w Polsce i za granicą	54
3.2.3. Koordynacja a niezamieszkiwanie osoby uprawnionej w Polsce	55
3.3. Procedura w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego	57
3.3.1. Organy właściwe	57
3.3.2. Wyjazdy zagraniczne wyłączone z procedur koordynacji	59
3.3.3. Zakres podmiotowy – osoby objęte koordynacją	60
3.3.3.1. Osoby podlegające koordynacji	60
3.3.3.2. Członek rodziny	60
3.3.4. Procedury koordynacyjne	62
3.3.4.1. Postępowanie koordynacyjne a złożenie wniosku o świadczenia rodzinne	62
3.3.4.2. Zaistnienie przesłanek koordynacyjnych w trakcie wypłaty świadczeń rodzinnych	64
3.3.5. Szczególne przypadki koordynacji – decyzje tymczasowe	66
3.3.6. Umarzanie nienależnie pobranych świadczeń związanych z koordynacją	67
3.3.6.1. Umorzenie w związku ze zwrotem świadczeń z zagranicy	67
3.3.6.2. Inne przypadki zastosowania ulg	68
3.4. Podsumowanie	68

Część II

WZORY DOKUMENTÓW

1. Decyzja przyznająca zasiłek rodzinny – wzór dokumentu	71
2. Decyzja odmawiająca przyznania zasiłku rodzinnego – wzór dokumentu	74
3. Decyzja przyznająca świadczenie pielęgnacyjne – wzór dokumentu	77
4. Decyzja w sprawie odmowy umorzenia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych – wzór dokumentu ...	81
5. Decyzja w sprawie przyznania zasiłku dla opiekunów – wzór dokumentu	84

Część III PYTANIA I ODPOWIEDZI

Rozdział 1	
Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego	91
Rozdział 2	
Świadczenie pielęgnacyjne	121
Rozdział 3	
Zasiłek pielęgnacyjny	149
Rozdział 4	
Specjalny zasiłek opiekuńczy	163
Rozdział 5	
Zasiłek dla opiekuna	175
Rozdział 6	
Ustalanie dochodu	215

Część IV AKTY PRAWNE

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych	257
Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	315
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne	328
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych	384

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 788 z późn. zm.)
- nowela z dnia 7 grudnia 2012 r. – ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548 z późn. zm.)
- p.s.w. – ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.)
- r.ś.r. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. poz. 3)
- r.f.o.m. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką (Dz. U. Nr 183, poz. 1234)
- rozporządzenie nr 987/2009 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, s. 1)

- rozporządzenie nr 883/2004 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.04.2004, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, s. 72, z późn. zm.)
- u.c. – ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 z późn. zm.) – ustawa uchylona
- u.d.l. – ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 217 z późn. zm.)
- u.e.r. – ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.)
- u.o.r.s. – ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 982 z późn. zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
- u.p.r. – ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1381 z późn. zm.)
- u.p.s. – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)
- u.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)
- u.p.z. – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.)
- u.s.o. – ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
- u.s.u.s. – ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 z późn. zm.)
- u.ś.o.z. – ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.)
- u.ś.r. – ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 z późn. zm.)

- u.u.s.r. – ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1403 z późn. zm.)
- u.u.w.z. – ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. poz. 567)

Inne

- CBOSA – Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
- CEIDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
- DPS – dom pomocy społecznej
- GOPS – gminny ośrodek pomocy społecznej
- KRUS – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- MOPS – miejski ośrodek pomocy społecznej
- MOW – młodzieżowy ośrodek wychowawczy
- NSA – Naczelny Sąd Administracyjny
- OPS – ośrodek pomocy społecznej
- PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- PUP – powiatowy urząd pracy
- SKO – Samorządowe Kolegium Odwoławcze
- SZO – specjalny zasiłek opiekuńczy
- TK – Trybunał Konstytucyjny
- WSA – wojewódzki sąd administracyjny
- ZDO – zasiłek dla opiekuna

———— **Część I** ————

KOMENTARZ

Bartłomiej Mazurkiewicz

PRZYJMOWANIE WNIOSKU O ŚWIADCZENIA RODZINNE

Niniejsze opracowanie opisuje pierwszą, a zarazem najważniejszą fazę rozpatrywania sprawy o przyznanie świadczeń rodzinnych – przyjęcie wniosku oraz gromadzenie materiału dowodowego w postaci stosownej dokumentacji. Poruszone w nim zostają problemy dokumentów wymaganych do uzyskania poszczególnych rodzajów świadczeń rodzinnych, jak również procedury służące skompletowaniu materiału dowodowego.

1.1. Wnioski o świadczenia rodzinne

Na wstępie należy zauważyć, iż przyznanie i wypłata świadczeń rodzinnych następuje na wniosek odpowiedniego podmiotu (art. 23 ust. 1 u.ś.r.). Jednocześnie, na mocy art. 2 u.ś.r., świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- 3) zapomoga wypłacana przez gminy;
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, iż tylko część ze świadczeń rodzinnych przyznawana jest na wniosek mający charakter normatywny (uregulowany, wskazany przepisami prawa wzór wniosku), część zaś, pomimo iż przyznawana na wniosek, nie posiada sprecyzowanego w prawie jego wzoru.

1.1.1. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka („becikowe”)

Zgodnie z art. 15b ust. 2 u.ś.r. jednorazowa zapomoga przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycz-

nemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922 zł. Przepisy art. 5 ust. 4–4b, 7–9 i 11 stosuje się odpowiednio. Ponadto obowiązujące r.ś.r. w załączniku nr 15, przewiduje normatywny wzór wniosku o „becikowe”.

Zgodnie z § 5 r.ś.r. do wniosku należy dołączyć odpowiednio:

- 1) skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub inny dokument stwierdzający wiek dziecka;
- 2) dokumenty stwierdzające wysokość dochodu rodziny;
- 3) kartę pobytu – w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 u.c.¹, lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;
- 4) odpis prawomocnego orzeczenia sądu orzekającego rozwód lub separację albo odpis zupełny lub skrócony aktu zgonu małżonka lub rodzica dziecka – w przypadku osoby samotnie wychowującej dziecko;
- 5) odpis prawomocnego postanowienia sądu orzekającego przysposobienie lub zaświadczenie sądu lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka;
- 6) orzeczenie sądu o powołaniu opiekuna prawnego dziecka;
- 7) inne dokumenty, w tym oświadczenia, niezbędne do ustalenia prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Jednocześnie r.f.o.m. określa formę opieki medycznej sprawowanej nad kobietą nie później niż od 10. tygodnia ciąży do porodu, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzór zaświadczenia lekarskiego lub wystawionego przez położną, potwierdzającego pozostawanie kobiety pod opieką medyczną.

Świadczenia zdrowotne, o których mowa wyżej, są udzielane kobiecie co najmniej raz w każdym trymestrze ciąży.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, iż aby uzyskać „becikowe” albo dodatek osoba ubiegająca się będzie musiała przedłożyć zaświadczenie na wzorze wynikającym z r.f.o.m.

Z obowiązku przedstawienia zaświadczenia zwolnione są osoby będące opiekunami prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka. Obok opieku-

---

¹ Obecnie obowiązuje ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 z późn. zm.).

nów prawnych i faktycznych zaświadczenia nie muszą posiadać osoby, które już dziecko przysposobiły.

Na marginesie należy zauważyć, iż niektórzy realizatorzy świadczeń rodzinnych, w przypadku zameldowania drugiego z rodziców dziecka w innej gminie, żądają od strony przedłożenia zaświadczenia o nieubieganiu się i niepobraniu tożsamego świadczenia w gminie zameldowania drugiego z rodziców. W takiej sytuacji organ musi jednak wziąć pod uwagę brzmienie art. 220 § 1 pkt 1 i 2 lit. a–c k.p.a., zgodnie z którym organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli znane są one organowi z urzędu bądź możliwe są do ustalenia przez organ na podstawie:

- 1) posiadanych przez niego ewidencji, rejestrów lub innych danych;
- 2) rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne, do których organ ma dostęp w drodze elektronicznej na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1114);
- 3) wymiany informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

1.1.2. Wniosek o zapomogę wypłacaną przez gminy

Rada gminy, w drodze uchwały, może przyznać zamieszkałym na terenie jej działania osobom jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka (art. 22a u.ś.r.). Do zapomogi nie stosuje się przepisów rozdziałów 4, 6 i 7 u.ś.r. Oznacza to niejako automatycznie brak możliwości zastosowania do zapomogi przepisów zawartych w r.ś.r. (art. 23 ust. 5 u.ś.r., na podstawie którego wydano r.ś.r. znajduje się właśnie w rozdziale 6 u.ś.r., więc nie ma zastosowania). Szczegółowe zasady udzielania zapomogi określa uchwała rady gminy. Warto wskazać, iż w tego typu sytuacjach wzór wniosku na ogół stanowi załącznik do właściwej uchwały rady gminy ustalającej warunki i tryb przyznawania zapomogi. W takim przypadku mamy do czynienia z wnioskiem o charakterze normatywnym, albowiem zgodnie z art. 87 ust. 2 Konstytucji RP źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

Wszystkie publikacje z serii Biblioteka Pomocy Społecznej zostały przygotowane z myślą o praktykach i przeznaczone są dla pracowników socjalnych i pracowników administracji samorządowej. Ułatwią im wykonywanie obowiązków i pomogą znaleźć rozwiązania w kontrowersyjnych nieraz sytuacjach, z którymi mogą się zetknąć w swojej pracy.

W pierwszej publikacji z tej serii w praktyczny i wyczerpujący sposób omówiono kwestie związane z ustalaniem prawa i przyznawaniem zasiłku rodzinnego, świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna. Przybliżono również zasady ustalania dochodu z roku bazowego. Zaprezentowano również podstawowe wzory dokumentów niezbędnych przy ubieganiu się o świadczenia rodzinne – decyzje w sprawie ich przyznania lub odmowy. Istotną część publikacji stanowią również odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania dotyczące interpretacji przepisów. Stanowią one odzwierciedlenie problemów, które pojawiły się w działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Autorzy omawiają konkretne stany faktyczne i wskazują sposoby rozwiązania problemowych sytuacji.

Czytelnicy znajdą tu również teksty najważniejszych aktów prawnych z tego zakresu.

Magdalena Januszewska – radca prawny, absolwentka wydziału Zarządzania i Marketingu Uniwersytetu Łódzkiego; ukończyła także International Business and Trade Law Program (kurs prawa amerykańskiego) organizowany przez Catholic University of America w Waszyngtonie i Uniwersytet Jagielloński; specjalizuje się w prawie pracy, ubezpieczeń i zabezpieczenia społecznego. Prowadzi także działalność pro bono, udzielała pomocy prawnej osobom w trudnej sytuacji życiowej w łódzkim oddziale Fundacji Centrum Praw Kobiet.

Bartłomiej Mazurkiewicz – prawnik, pracownik naukowo-dydaktyczny Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, wieloletni członek Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie; prowadzi szkolenia w zakresie pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i kodeksu postępowania administracyjnego m.in. dla Biura Polityki Społecznej Miasta St. Warszawy; współpracownik Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej w Krakowie i Katowicach oraz Małopolskiego i Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego; konsultant ośrodków pomocy społecznej.

978-83-264-3496-9 w01P01

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.książki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

cena 69 zł (w tym 5% VAT)

ISBN 978-83-264-3496-9

9 788326 434969